

ek

dultak a ko...
ni hallgatók...
diákoikho...
ése érde...

us 25. (Az Uj...
özölte az Uj K...
mes kifizetések...
nikákat és diák...
veszélye fenye...
azgatója néhán...
atást keltő nyi...
ki, hogy ameny...
állam nem fizeti...
szükséghez szük...
bocsátja az egye...
diákoikhoz fen...
alapokat, ugy a...
beszűntetik mi...
ri egyetem diák...
onok bezárása a...
mert a diákoik...
ujtanak az egye...
klinikákra pedig...
ális hivatása mel...
ny egyetem hall...
folytatása érde...
szükségük van...
retemi hallgatók...
ályhoz és Jorga...
memorandumot...
ikák és diákoik...
A diákoikhoz...
ogy az egyetemi...
teszik, míg az...
helyek ennek az...
ségek, már-már...
nek a gazdasági...
t körökben remé...
az utolsó percben...
onok segítségére

ak még nem...
ormányt...
nia

apanban Saito ad...
ított kormányt. A...
arra irányulnak...
parlamentari...
ciációs parlamenti

ak tanácsa...
árkönyvté...
zó rendelet...
utatisítását

Moszkvai jelentés...
tanácsa és a kom...
végrehajtó bizott...
könyvtételekre vo...
hajtási utatisítás...
bizonyos engedmé...
teik egy részének...
on történő értéke...
és adó- és illeték...
védelmi adóját is

Aték szerdai...
sa

5. Az osztályors...
a következők na...
sorsolták ki:
t a 48779 számú

a 22422 számú

a 27912, 71172 és...
gyek.

a 47929, 66768...
és a 49341 számú

v. és Lapkiadó Rt...
vár, Str. Bazov L...
sz. Telefon 5 77

vának

Taxa postală
platite în numerar
No. 224716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva...
tal: Cluj-K...
lozsvár, c

Dr. Rámáetter Robert
Budapest

Uj Kelet
Május 21 e 8

UJ KELET

KISIDŐPOLITIKAI NAPILAP

Bermentien
levelet nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
őrzésére és visszaküldésére nem vá-
laikozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő János
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lei

Détek, 1932. május 27.

5692. EV
IJJAR 21.

XV. ÉVF.
119. SZAM

Különös kézfogó

Paktum készül a nemzeti parasztpárt és a liberálisok között. Tíz esztendeje nem volt ekkora politikai szenzáció Romániában. Hiszen nem volt még két olyan párt a világon, amelyek úgy gyűlöltek volna egymást, mint a liberálisok és a nemzeti parasztpártiak. Szerencsére a Jorga-kormányt jobban utálják, mint egymást és így talán mégis meg van a lehetősége, hogy kezét fogjanak. Örök hűség persze nem lesz ebből a kézfogóból. Addig tart majd, míg egyszer mégis csak megbuktatják a kormányt. Akkor külön-külön megbékülnek Jorgával. És tovább fogják utálni egymást.

Vatami készül

Most, amikor tapasztalt közgazdászok azon török a fejüket, hogy a válság százhusz évig tart-e még, vagy száz esztendő alatt is végetér, különös szírehangokat fúdogál a szél Bukarest felől. Lesz pénz bőven — suttogják ezek a titokzatos hangok és pedig hamarosan. Két, vagy három hónap múlva. Nem lesz sem infláció, sem külföldi kölcsön és mégis reánk szakad a bőség szarja. Párizsban készítik számunkra azt a csodálatos tervet, amelytől egyszerre feléled a haldokló mezőgazdaság, kereskedelem és ipar. Hogy mi a lényege ennek a csodaszereknek, arról senkinek beszél egyelőre. Csak sejteni lehet.

A bukaresti lapok garanciákról beszélnek, amit a franciák a terv realizálásáért cserébe kérnek, Argetoianu pedig beszédet mondott a rádióban, hogy az országban csak egy egészséges tökeinfláció segíthet. Ugy látszik a franciák boltot fognak csinálni nálunk és az ígért szerint, a bolton mi is fogunk keresni...

A politika, vagy a politikusok csődje?

Még mielőtt Genfbe utazott volna, az angol sajtó képviselői előtt is nyilatkozott Einstein professzor. Ez a nyilatkozata nincs szoros összefüggésben a Genfben tett s a leszerelésre vonatkozó nyilatkozatával, de talán ennél is sokkal lapidárabb és helytállóbb. Einstein az európai politika teljes csődjéről beszélt és azzal a nagy bizonytalansággal szemben, melyet ez a politika teremtett: egyedül a tudomány jelölte meg, mint a vigasz és a haladás biztosítékát. A mai politikának és a tudománynak, mint egymással ellentétben álló két tevékenységnek szembeállítását, nemcsak hogy helytálló Einstein professzor részéről, de egyben rávilágít is azokra az okokra, melyek a mai vizsgálatlan és barbár állfordulást eredményezték.

A tizenkilencedik század nagy fellendülése, a kapitalizmus nagystíli kialakulása és a korábbi korokhoz képest a gazdasági életben az a tény, hogy a tudomány és a politika, az ész és az intelligencia, a jellem és az akarat harmóniát kerestek és találtak a tudománnyal. Kétségtelen, hogy ebben az időben a tudomány a kapitalizmus és a polgári demokrácia érdekeit szolgálta. Sőt az egész mai ipari termelési rendszer egyenesen a tudománynak köszönheti létét. S ha már a politika és a tudomány nem harmonizálnak többé, annak az oka, hogy a politika érdekei különváltak a tudomány érdekeitől, vagy röviden: a tudomány haladásseretével szemben a politika csak az állati önzés és a reakció bárányává lett.

Míg klasszikus értelmezés szerint és az emberiség fellendülő korszakaiban a politika — a tudomány alkalmazása volt, addig ma a politika a tudomány alkalmazásának gátja, a politikusok pedig a tudománytalanságnak, a pusztán ösztönökre és irracionális érzelmekre épített erőkiéjtéseknek bajnokai lettek.

Megalakult az új japán-kormány

Mandzsuriában a japánok hátrálásra kényszerítik a kínai bandákat. Baleset érte a mandzsuri vizsgálobizottságot

London, május 26. Tokióban Saito admirális megalakította kormányát. A tengerparancsnok miniszterelnökségen kívül meg tartotta magának a külügyi tárcát is. Hadügyminiszter Havashi tábornok lett, belügyminiszter Jamamoto. Az új kormány nemzeti koncentrációs alakulat és emellett pártokon felülállóan tekintendő. A kormányalakítással egyidejűleg Charbinból azt jelentik, hogy Mandzsuriában a japánok hátrálásra kényszerítik a kínai bandákat. A kínai irregulárisok frontja teljes felgöngyölés alatt áll s már csak néhány vá-

rosban tartják magukat a bandák. Charbinból északnyugatra és északkeletre heves harcok folynak. A bandák gerillatámadásokkal igyekeznek megzavarni a japán előnyomulást. Ezzel kapcsolatban Pekingben azt jelentik, hogy a lord Lyttin elnöklete alatt Mandzsuriába küldött népszövetségi vizsgálóbizottságot körutján valami baleset érte. Részletek még hiányzanak. Pekingben találgatják a baleset természetét. Egyesek szerint vonatkicsiklást, más verziók szerint kínai bandatámadást kellett átélniük. Diplomáciai körök sem kaptak semmi újabbat a bizottság tagjainak soráról.

Junius 15-ére kormányváltást jósol a bukaresti sajtó

Ujra koncentrációs kormány előtérben

Bucuresti-Bukarest, május 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Csak tegnap adtunk hírt arról, hogy az összes bukaresti politikai körök egyöntetű véleménye szerint ez év végéig szó sem lehet Romániában rezsimváltásról. Ma azonban bukaresti lapok meglepetészerűen újból a kormány közeli bukását jósolják. Közöttük az Adeverul is, amely pedig értesüléseiben a legmegbízhatóbb. A lap szerint politikai körökben ma erősen tartotta magát az a hír,

hogy legkésőbbben junius 15-ig megbukna a Jorga kormány. A kormánybukás okát abban jelölik meg, hogy a napról-napra szaporodó nehézségek miatt az alkotmányos fő már most akarja életbe léptetni azt a formulát, amelyet az év végére szánt. Ez a formula az uralkodó régi óhaja volna, koncentrációs kormány alkítása, amely könnyebben tudna megbirkózni a napirenden lévő pénzügyi és gazdasági nehézségekkel.

A „Temps“ elismeri, hogy hasznos lenne a jövételteli kérdés végleges likvidálása

A döntés a washingtoni kormány kezében van — írja a francia félhivatalos

Párizs, május 26. A félhivatalos Temps szerdai száma feltűnést keltő vezércikket közöl, amelyben elismeri, hogy általában szemponyból nézve a helyzetet, kétség telenül hasznos lenne, ha egyszersmind korra likvidálnák a jövételteli kérdést. Ha ez megtörténne, akkor minden bizonytalansággal meggyugodnának a kedélyek Európában és lehetővé válna a bizalom helyreállítása is, ami pedig előfeltétele a gazdasági és pénzügyi ujjaépítésnek. Ezt a megoldást azonban csak akkor lehet megvalósítani, ha az Egyesült Államok is törlik Francia országgal szemben fennálló háborús követeléseiket. A döntés tehát a washingtoni kormány kezében van.

Párizsban nem járulhat hozzá a jövételteli fizetések törlesztéséhez, amíg nem kapott garanciákat arról, hogy az összes érdekelt államok törlik a háborús tartozásokat. Ilyen körülmények között a jelen pillanatban nincs más megoldás, mint a Hoover-moratórium meghosszabbítása egészen addig, amíg a washingtoni kormány határozni fog a nemzetközi adósságok kérdésében.

Miután Amerika elnökválasztás előtt áll, érthető, hogy sem az amerikai kormány, sem a kongresszus egyelőre nem hajlandó véglegesen állástfoglalni. Ez idő szerint tehát illuzórium lenne arról beszélni, milyen áldozatokat lehet várni az ame-

rikai kormány részéről. Franciaország viszont addig nem járulhat hozzá a jövételteli fizetések törlesztéséhez, amíg nem kapott garanciákat arról, hogy az összes érdekelt államok törlik a háborús tartozásokat. Ilyen körülmények között a jelen pillanatban nincs más megoldás, mint a Hoover-moratórium meghosszabbítása egészen addig, amíg a washingtoni kormány határozni fog a nemzetközi adósságok kérdésében.

Erre a diszharmonia, erre a kétségbejítő tényre mutatott rá Einstein professzor lapidáris szavaival. De mint igazi tudós, mint a természet és a történelem erőinek és titkainak zseniális ismerője, peszsimista szavaival mégis optimisztikus jósolatot tett. Megerősített bennünket abban a hitünkben, hogy az, ami ma van a politikai életben, csak efemer jelentőségű

epizód, mint ahogyan az ösztönök elszabadult vadsága mindig is csak epizód volt a kultúremberiség történetében. A mai káosz csak a tudomány győztes s a tudomány fog győzni. S ez a győzelem egyet fog jelenteni azzal, hogy a tudatlan és tudománytalan politikusok helyét — a politika, vagyis az alkalmazott tudomány világa fogja felváltani.

VILÁG TÖKRÉ

„A kisebbik veszély“ mint nagy veszedelelem

Tizennégy évi szakadatlan szocialista uralom után tegnap óta hitlerista elnök áll Poroszország élén. Adolf Bauert, a bölcs, a higgadt, a messzelátó vezért (polgári politikusok ruházták fel ezekkel a megítéző jelzőkkel) a történelem vihara egyetlen óra leforgása alatt lendítette ki magas méltóságából.

A fasiszta veszedelem immár nem a kapuk előtt áll Németországban, hanem felkapaszkodott a legális méltóságok pedesztáljára, hogy onnan vigyorgjon le arra a sok megalkuvásra és örületre, amelynek létét köszönheti.

A csodaszernek hitt demokrácia létráján, melyet teoretikus védelmezői olyan rosszul és olyan gyengén védelmeztek meg: a fasiszmus szamarai kapaszkodtak fel, hogy a fétissé emelt demokrácia eszközeivel — magát a demokráciát üssék agyon.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezt a hóhérmunkát a hitleristák egyedül is elvégezhették volna. Hogy elvégezhesék: ehhez három tényezőre volt szükségük. Elsősorban arra, hogy a kommunisták tömegeinek egy tekintélyes része a porosz tartománygyűlési választáson — merő taktikából! — a náciakra adja a szavazatát. Másodsorban arra a politikára, melyet a német szociáldemokrácia Brüning kormányra jutása után kezdeményezett és vitt következetesen végig s mely abban a felfogásban kulminált, hogy Hitlerrel szemben Brüning klerikalizmusa és félfasizmusa jelenti a „kisebbségi veszély“ a demokrácia biztosítékát; Brüninget tehát támogatni kell; támogatni szükségrendeletei, hitlerista kacérkodásai és a szociálpolitikai vívmányok lerombolására igyekvő féldiktatúrája ellenére is.

A „kleinere Übel“ jelszava volt az, melyet a hivatalos szocialista pártvezetőség a bizalmatlankodó, elkecseregett, nyugtalan munkástömegek felé mint egyedül üdvözítő csodaszert ajánlott. És a fegyelmet szocialista tömegek vakon követték a vezérek szavát, kivéve egy akkor még egészen kis tábor, akik már akkor sem hittek a „kisebbségi veszély“ kicsiny voltában, sőt egyenesen a nagyobb veszélyt: a szocialista tömegek harci öntudatának mesterséges elbódítását látták benne.

Ez a kis csoport már akkor levált a szociáldemokrata pártról és *Seydewitz* vezérletével külön szocialista pártot alapított.

Tragikus történelmi tapasztalás, hogy a nagy igazságokat először mindig egy elenyésző kisebbség látja meg. Szomorú elégtétele a német szocialisták e kicsiny töredékének, hogy az idő és az események most őket igazolják. Mert keserűen igazolják, s éppen a bekövetkezett események összefüggéseinek józan analízise bizonyítja, hogy az eseményeknek ekkénti alakulását előre nem látni: csak vakság, vagy tudatos tévelygés műve lehet.

Seydewitzék előre látták, hogy a kisebbik veszély nagy veszedelemmé fogja kinőni magát. Előre látták, hogy olyan kompromisszumok, melyek egyben elvételést jelentenek, mindig zötonyra jutnak s hogy a reakció formailag elkülöníthető egymástól, de a döntő pillanatokban, amikor a közös hatalomról és a közös ellenfél megsemmisítéséről van szó — mégis egymásra találhatnak.

Ez az utóbbi történet meg tegnap

Poroszországban, a porosz nemzetgyűlés házában. A tragikus történelmi fordulat harmadik tényezője: a szociáldemokraták által két éven át agyontámozgatott katolikus centrum egyetlen lendülettel a hitleristák mellé állott s ezzel lehetővé tette, hogy a legnagyobb német tartomány élére kampószerűen elnök kerülhessen.

A demokrácia „biztosítékai” így lettek a demokrácia leghalásosabb ellenfeleinek csatlósáivá, anélkül, hogy a legkisebb lelkiismereti furdalást éreznék eddigi fegyvertársaik — a szociáldemokratákkal szemben.

Az a jövendölés tehát, hogy Németország belpolitikájában már a közeljövőben nagy változások várhatók, beteljesedett. Beteljesedett legális úton, a demokrácia tiszta eszközeinek felhasználásával.

Nagy tévedés volna azonban azt inni, hogy lélektanilag és politikailag a katolikus centumpártnak ez a hirtelen párfordulása érthetetlen volna. Ellenkezőleg: nagyon is érthető. Ami a centrumot a hitleristáktól elédig is elválasztotta, az nem annyira világnézeti különbség volt, mint inkább — a rivalitás.

A hitlerizmus kezdetől fogva inkább a protestáns kispolgárookra és értelmiségre támaszkodott, mintsem a katolikus klérusra. Sőt egyidőben annyira katolikus ellenes volt Hitler mozgalmá, hogy a pápa külön enciklikákban kénytelen volt híveinek megtiltani a hitlerista mozgalomban való részvételét.

Ugyanez volt az eset Olaszországban is. A fasizmus kezdetben antiklerikális, egyházellenes volt, az Egyház pedig fasizistaellenes, de csak azért, hogy néhány év múlva annál előnyösebb feltételek mellett kössenek egymással meg egyezést. Németországban az eset most megfordítva történik: maga a katolikus centrum az, amely egyezséget köt a hitlerizmussal. Világnézeti és a hitleristák s a katolikus centrum egyetértene egymással a rendi állam és a tekintélyelv restaurációjának kérdésében. Csak az egyik világi ember vezérlete alatt akarja megvalósítani ezt a restaurációt, a másik egyházi vezérlet alatt.

De aminthogy Ausztriában a keresztényszocialisták egyre közelebb kerülnek a hitleristákhoz, az antiszemitizmus igénylésének és a demokrácia tagadásának kérdésében, úgy Németországban is közel kerültek egymáshoz a katolikus centrum és a hitleristák — a szociális haladás, a tudományos világnézet, az antimilitarizmus elveit vallók hatalmas táborával szemben.

Bármily tragikus ez az új szövetség Európa közeljövőjére nézve, mégis az az előnye meg van, hogy a frontok tiszta kialakulásához és egy általános helyzet-tisztázódáshoz vezet. Az a véres verekezés, mely tegnap a porosz tartománygyűlésen a kommunisták és a hitlerista képviselők között lezajlott, — sőtét előjele a Németországban bekövetkező eseményeknek. De legalább jobbra, vagy balra eldönti a helyzetet s ezzel tiszta vizet önt a német politikai helyzet szennyes poharába.

Rövidesen el kell dölnie annak is, hogy a német demokrácia elég erős-e arra, hogy az egyetemes és most már egyvonalon álló reakcióval szemben sikeresen vegye fel a harcot. A demokráciáért vívott harc sikere vagy sikeretelensége nemcsak Németország, de egész Európa sorsát dönti el.

Am, hogy a demokráciáért vívott harc sikeres lehessen, ahhoz magának a demokráciának és a demokratikus erőknek kell megtisztulniuk minden megalkuvástól és minden erőtlenségtől, mely a dolgok idáig való fajulásának egyik legfőbb okozója volt.

Salamon László

Akárhova utszik,

ingyen magával utikönyveket. Baeder, Grieben, Lloyd, Meyer teljes raktár Lopenagál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

A brassói repülőgépgyár újra bezárta kapuit 1200 munkása előtt, mert az állam nem fizette ki félmilliárdos tartozását

Bucuresti-Bukarest, május 26. A brassói repülőgépgyár, az IAR, mint ismeretes néhány héttel ezelőtt beszüntette a munkát s az eredeti terv szerint az üzemenk ma reggel kellett volna megindulnia. 1200 munkás jelent meg a kapuk előtt, ahol fekete tábla várta őket, amelyen az igazgatóság közli a munkásokkal, hogy az üzem megnyitását újabb 15 nappal elhalasztották. Elkeseredett munkásdelegáció kereste fel erre a brassói prefektust, aki előbb a gyár igazgatóságától kért közelebbi információt.

A gyár vezérigazgatója válaszában kijelentette, hogy az állam 500 millió ki-egyenlítő adóssága miatt a gyár képtelen fizetni munkásait. A brassói prefektus telefonon interviált a kormányval olyan irányban, hogy sürgősen tegyen eleget a gyárral szemben fennálló fizetési kötelezettségének, mert ebben a pillanatban 1200 munkáscsalád néz a bizonytalan jövő elé. Remélik, hogy két héten belül a kormány egy bizonyos összeget folyósítani fog az IAR-nek és ebben az esetben 15 nap múlva zavartalanul megindulhat a munka.

A Népszövetség bizottságot küldött ki a dunai államok pénzügyi helyzetének tanulmányozására

Tizenegy pénzügyi szakértő foglal helyet a bizottságban, amely a legközelebbi időn belül megkezdí működését

Genf, május 26. A Népszövetség május 21-ki ülésén javaslatot fogadott el a dunai államok pénzügyi szanalásáról. A Népszövetség felhívta a pénzügyi tanácsot, nevezzen ki egy bizottságot, amely a kormányok szakértőivel és a tetszésük szerint megválasztott szakértőkkel egyetértésben felülvizsgálja a pénzügyi tanács jelentésében felvetett problémákat. Ez a bizottság a Népszövetség elé kell terjeszse javaslatát és ezt a feladatot a legközelebbi időn belül kell elvégeznie.

A határozat tudomástulása után az elnöklő Matos a kormányok meghallgatása

után a következő szakértőket jelölte ki: Népszövetség felhívta a pénzügyi tanácsosa, Frère Belgium és Trip Hollandia.

A pénzügyi tanács a következő tagjait jelölte a bizottságba: elnök Suvich Olaszország, Norman Dawies Egyesült Államok, sir Otto Niemeyer Anglia, Dayres Franciaország, dr. Paul Kämpfner Németország és Pospisil Csehszlovákia.

Mint kormányzakértők a következők működnek a bizottságban:

Sir Leith Ross Anglia, Beneduce professzor Olaszország és Peizat Franciaország.

Jó sora van az Óceánrepülőnek, ha nem repül

Apróságok az Óceánrepülőök római világkongresszusáról

Róma, május 26. Vasárnap kezdődött meg a légügyi minisztérium Palazzo Ruspoli-beli helyiségeiben az óceánrepülőök első világkongresszusa.

A szakértő pilóta közül, akik eddig az óceánt átrepülték, kilencvenkilencet tudott a kongresszus rendező bizottsága megtalálni és őket erre a kongresszusra meghívni. Ezek közül csak ötvenket jelentettek be részvételüket, míg a többi egyszerűen azért, mert uton van megint, vagy az óceánon át, vagy más repülőterán, kimentette távolmaradását. Az amerikaiak a nagy távolság miatt nem jöttek el. Lindbergh ezredeszt gyermekének szomorú tragédiája tartja vissza az uttól. Nem hívták meg a kongresszusra a hírhedt Lewine bankárt, holott ő is az óceánrepülőök sorába tartozik, de a kongresszus rendezősege Lewinet ismeretes szélhámoságai miatt nem óhajtották a legelő hóseinek sorában látni.

Mint ismeretes, az óceánt először 1919 júniusában Brown és Alcock amerikai pilóták repülték át, akik az újfoundlandi Saint Johnsból az irországi Clifdenbe repültek. Brown igen nehéz volt a meghívóval megtalálni. Csak ismételt hirdetésekkel sikerült az első óceánrepülő tudomást a kongresszusról és a meghívásról, mert már rég felhagyott a repüléssel és egy kis északamerikai városká-

ban mint bányamérnök működik.

Nagyon érdekes egy másik amerikai repülőnek az esete, aki jelentkezett a kongresszuson való részvételre, de azt a választ kapta, hogy a rendezőbizottság nem hívhatja meg, mert senki sem tud arról, hogy valaha átrepült volna az óceánon. A pilóta erre visszacsüggönyözt: ezen még lehet segíteni. Valóban be is akarta váltani szavát. Repülőgépet bérelt, tartalékbenzintankot épített hozzá és nekiindult az óceán átrepülésének. Az új benzintartály azonban nem volt elég nagy, ezért a pilóta alig száz mérföldnyire az angol partoktól kénytelen volt a tengerre leszállni. Itt egy gőzhajó felvette, azonban a pilóta pechjére a hajó nem Európa, hanem Amerika felé tartott, úgy, hogy az óceánrepülő-aspiráns nem tudta megvalósítani tervét és nem juthatott el a római kongresszusra.

Különös, hogy a szerencsétlenül járt Endreszen kívül egyetlen óceánrepülő sem ment repülőgépen Rómába. Valamennyi nyien hajón, vagy vonaton utaztak Olaszországba. Az olasz határon és a kikötőkben az olasz aeróklub delegátusai fogadták őket.

A kongresszus résztvevői igazolójegyek helyett duralumíniumból készült plakettet kaptak, amelybe a kongresszus résztvevőinek aláírása van belevésve. Abban

a börtárcában, amelyben ezt a plakettet az óceánrepülőnek átnyújtják, mindig egy pilóta megtalálja saját fényképét husz példányban, hogy azokat az autogramjával ellátva tisztelőinek ajándékozhasssa, továbbá nyolc nyelven a kongresszus programja, valamint egy utmutató is. Végül mindegyik résztvevő egy kongresszusi számot kapott, amely a Rómába való ingyen utazásra és szállodás ellátásra jogosít.

ZSIDÓ VILÁG

Lord Snell a Palesztina-mandátumról. Lord Snell, az emlékezetes Shaw-bizottság tagja, aki annakidején a zsidók számára kedvező ellenvéleményt nyújtott be a palesztinai zavargások ügyét vizsgáló bizottság többségi véleményével szemben — érdekes cikket írt a napokban a new-yorki Opinion című lapban a Palesztina-mandátum kérdéséről. A mandátum a törvényem egyik legzavarosabb dokumentuma — írja Snell —, miután egymásnak ellentmondó meghatározásokat foglal magában. Ez a szó „Nemzeti Otthon” egy biztosított egzisztenciát jelent, amelyben a saját életét zavartalanul tudja folytatni a zsidó nép. A zsidóság az utóbbi tizenöt esztendő alatt hatalmasabb lépést tett előre a nemzetalkotás irányában, mint a szétszórtatás bármely szakában. Minden csak attól függ, hogy a törhetetlen hit és akarat ki fog-e tartani a nagy mű végös befejezéséig. Szükséges volna ennek érdekében a zsidó-arab viszony megjavítása. A zsidóknak el kellene osztatniok az arabok félelmét az elnyomatás tól és együttes erővel kellene közreműködjenek az ország felvirágoztatásában.

Meghalt rabbi Eljahju Klatzkin, Jeruzsálemből jelentik: Május 23-án nyolcvan éves korában Jeruzsálemben meghalt rabbi Eljahju Klatzkin, a jelenkor egyik legnagyobb talmu tudósa. Rabbi Naftali Herz fia volt és első tanulmányait a híres schklowi jesivában végezte. Rövid ideig Oroszország kisebb helyiségeiben működött, majd 1910-ben lublini rabbi lett, 1925 óta Jeruzsálemben élt. Számos talmu disztikus, homiletikai és héber irodalmi munkát hagyott hátra. Halálában dr. Jakob Klatzkin, az ismert héber filozófus és az Enciklopedia Judaika főszerkesztője apját gyászolja.

A svájci sajtó Palesztináról. A Züricher Zeitung érdekes cikket közölt a napokban kiküldött munkatársának tollából Palesztina jelenlegi helyzetéről. A gazdasági és a politikai viszonyok ismertetése után a cikkíró a következőket szögezi le: „Az a hatalmas zsidó kolonizációs mű, amely a jelenkor egyik legjobb és legnagyobb kolonizátorikus eredménye — az angol igazgatás támogatása nélkül halad előre. A zsidók által megindított tökebeözönlés és a szervezett gazdasági élet az utóbbi tizenegy év alatt lényegesen emelte az arabok politikai és gazdasági életnivóját is. A politikai és a társadalmi problémák tisztázatlan volta éles kontrasztban áll azzal a kétségtelen és látható fellendüléssel, amely a zsidó kolonizációs munkában megindult az ország lakosainak odaadása, kitartása és kezdeményezése révén. Az a sokezer zsidó turista, amely a világgazdasági krízisnek ebben a súlyos esztendőjében felkereste Palesztinát, magabizsvita azt a nagy benyomást, hogy mily morális jelentőséggel bír a világ zsidósága számára az a kétszáz ezer palesztinai zsidó.”

Nachum Szokolow a newyorki zsidó teológia disz doktora. Nachum Szokolow, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnökét a newyorki „Jewish Institute of Religion” a héber irodalom doktori címével tüntette ki. A disz doktortárá avatás fényes ünnepek között zajlott le, amelynek során dr. Stephen S. Wise, az intézet elnöke a következő beszédet intézte Szokolowhoz: „Nachum Szokolow, a zsidó tudomány mestere, a zsidó irodalom klasszikus figurája. Ben Jehuda, Achad Haam és Bialik társaságának egyike, aki a héber nyelvet a zsidó nemzetiség reményeinek valóságává kovácsolta, akiben az egész zsidó világ a szellemi és az irodalmi vállalkozások egész sorának uttörőjét tiszteli és szereti — a Jewish Institute of Religion önmagát tiszteli meg, amikor a héber irodalom doktori címét nyújtja át a zsidó nép nagy fiának, szellemi munkája és irodalmi mesterműve elismerésül”. Ezután W. Mack, az intézet kuratóriumának elnöke méltatta Szokolowot.

Tizenegy Augus

politikai jogait

Vulpeanu

CLUJ-KOLOZS

Értékön dőlben elhasznált jogainak öt évtáncmestert, akinek kékhajtásokat termelői fegyházbüntetési Miculescu-tanács ítévéád és a védelem á az előre megfontolt berölés büntetésében

„Vulp

Szerdán este és csütörtökön délután elhasznált jogainak öt évtáncmestert, akinek kékhajtásokat termelői fegyházbüntetési Miculescu-tanács ítévéád és a védelem á az előre megfontolt berölés büntetésében

az életnek attól a távol, amely még nebb földi halandó nincse-homozseks jobban megbünteti bármelyik törvényt megbünt

Ha Vulpeanu elszuálizmusa miatt, a irodalom és a tudom mint Arisztoteleszt, lot, mint a román Titu Maiorescut és Statistiták igazolót százaléka homozsekszágban és minden vények védik a homoz államhatalom enged utat engedjenek te maiknak.

Nem előr

A per bünügyi révosi szakértői vizsgatani igyekszik, hogy megfontolt szándékl az orvosi szakvélel véraláfutásokat talá a revolver dulakodá egy Vulpeanu esetéből eredő emberölé hangoztatni. De met támadta Vulpeanu minden bizonyíték sára, hogy Vulpeanu le áldozatát.

Enyhe

Orvosi szakkönyvek szerint a homoz pesek brutális cselről megállapították sebb homozsekszuál lege minden jellemul. Nem bünözö tber, akivel szembe re van szükség. Vulpeanu állandókokkal halmozta e és folytonosan a r ményben felmenték a vádlottra.

Dr. Munteanu I per jogi részét tagmet azzal vádolja, ta kézzel a tárgynem bizonyult be let kell ahhoz, ho szöjk. Az ügyész közik és a vád kja. Enyhe ítélet Vulpeanu számára Feltizenkettőkor alkái után ért vé

Wézel Albert főrabbi, a Központi Iroda elnöke nyilatkozik

az iroda-gabelláról és az ortodoxia aktuális problémáiról

Cluj-Kolozsvár, május 26. Az Orthodox Központi Iroda fenntartására szolgáló úgynevezett Irodagabella kérdésében egyes sajtóorgánokban olyan közlések jelentek meg, amelyekből arra lehet következtetni, hogy ez a kérdés még nincs véglegesen eldöntve, egyrészt mert az iroda-gabella csak fakultatív, másrészt, mert egyes jelentékeny hitközségek az irodai gabellát zaklatásnak tartják és tagjaik teherbíró képességével arányba nem állóak és emiatt azt nem is óhajtják bevezetni. Erdeklődünk ez ügyben a Központi Iroda elnökénél, Wézel Albert főrabbinál, aki munkatársunknak a következőket mondta:

— Nagy köszönettel tartozom az Uj Keletnek, hogy ebben a kérdésben tisztán akar látni és az ortodoxiát is meg akarja nyugtatni, valamint azért is nagy elismeréssel tartozunk önöknek, hogy annak idején az iroda-gabella kérdésének fontosságát teljes mértékben felfogva, spontán és önzetlenül propagálták azt.

— A hozzánk beérkezett jelentések szerint hitközségeink túlnyomó nagyrésze bevezette már az iroda-gabellát és az minden zökkenés nélkül megy mindenütt. Zuholódásról, újabb megterhelés elleni panaszcsoportról eddig nem hallottunk és nem is valószínű, hogy akár a legszegényebb hitközségi tag is felszólalna az ellen az aránytalanul csekély megterhelés ellen, mely az egyetlen módja annak, hogy minden orthodox zsidó, akinél az ortodoxia valamilyen értéket jelent, központi szervezete fenntartásához valamivel hozzájáruljon. Akinek még ezek az apró fillérek is jelentenek valamit, azoknak minden hitközség készséggel adja ingyen a gabellajegyet, aki pedig zaklatásnak veszi a dolgot, az nem érti meg, hogy a mai nehéz idők fokozott áldozatokat kívánnak mindenkitől.

Az iroda-gabella minden hitközségre kötelező

— Tudomásul kell venni mindenkinek, aki magát orthodoxnak vallja és mi senkit sem kényszerítünk, hogy annak vallja magát, hogy az iroda-gabella bevezetése hivétel nélkül minden hitközségre kötelező a felekezeti központi választmányának határozata folytán és ettől senkinek nem engedhető meg eltérés anyagi és súlyos okok folytán. Ez az egyetlen módja a központi szervezet fenntartásának és ha az ortodoxiának szüksége van egy ilyen központi szervre és ha ettől a szervtől eredményes munkát kívánnak, akkor az ehhez szükséges anyagi eszközöket is meg kell adni azok számára, akiket az ortodoxia bizalma egyhangulag a vezetőpozícióra állított. Frondorkérdések az ügynek nem használhatnak, vélt sérelmek, indokoltan érkező kérdések az Iroda működését nem szabad, hogy megakadályozzák. Remélem, hogy a politikailag iskolázott ortodoxia átérzi az ügy fontosságát és emiatt is mellettünk fog állni lelkesedéssel, anyagi áldozatokkal is.

A székhely-áthelyezés kérdése

— Az irodai székhely áthelyezése is e kérdéssel függ össze. Mindenesetre rövidesen megtörténik az áthelyezés Kolozsvárra, de a megfelelő helyiségek kiszemelésére berendezése időt és sok költséget igényel, az irodai tisztviselők átköltözése sem megy ingyen, az irodának pedig nem állnak e célból tőkék rendelkezésére. Akik tehát az iroda-gabella ügyét meghusulva szeretnék látni oly hírek kolportálásával, melyek nem fedik a valóságot, azok lényegében véve a mai abszurd állapotokat szeretnék stabilizálni, amikor az Iroda vezetősége és tisztviselői az ország minden részében van szét szórva, az Iroda maga meg sehol.

Az Iroda munkaprogramja

— Ahogy az Iroda helyisége és személyzete végre egy városban, egy hivatali helyiségben összerakható, megkezdődhet a pozitív munka is, mely minden árralat kívánságait, érdekeit figyelembe fogja venni hiszen az ortodoxia összes érdekei az összorthodoxiának, — legyenek azok szefárdok, vagy askenázők, — kívánják a hitközségek pénzügyeinek a rendezése, a hitközségi tisztviselők fizetési és nyugdíjügyeinek a rendezése és még sok más égető kérdés minden orthodox zsidó-

nak egyformán a szive ügye és mi mind-ezen kérdésekkel a legnagyobb intenzivitással akarunk foglalkozni.

Az ortodoxia politikai platformja

— Mi, mint felekezet, országos politika val nem foglalkozunk, politikai párthoz al landóan le nem kötjük, le nem köthetjük magunkat, de természetesen a legnagyobb jóindulattal viseltetünk olyan alakulásokkal szemben, amelyek a zsidóság érdekeit képviselni akarják és tudják és aki ismeri az ortodoxia pszichéjét, azt tudja, hogy a mi támogatásunk értéket képvisel és mi

Hozzászólás az iroda-gabella kérdéséhez

Alábbi cikket Weiss Gyula írta, a kolozsvári ortodox hitközség vezető tagja, aki kritikai álláspontot foglal el az ortodox iroda politikájával szemben. Annál nagyobb figyelmet érdemel alábbi hozzászólása:

Az Orthodox Központi Iroda által kivetett iroda-gabella ismét élénk viták központjává tette az erdélyi ortodoxia központi szervének problémáját. Bár a központi iroda eddigi működésével távolról sem érdemelte ki az erdélyi ortodox zsidóság osztatlan bizalmát, sőt éppen a kolozsvári ortodox hitközséggel szemben tanúsított egyoldalú és igazságtalan magatartása a kolozsvári ortodox zsidóság köréből jogos kritikákat válthatott ki, mégis ennél a problémánál közelebbünk egy objektív magaslatra helyezkedni, mert nem az aktuális rezsimről, hanem a központi irodáról, mint intézményről van szó. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy a központi iroda új vezetősége a nagymultú kolozsvári ortodox hitközséggel és annak tudós főrabbiával szemben ugyanazt a bántó és igazságtalan politikát folytatja, mint azt az előző vezetőség tette. Hinni szeretném azonban, hogy ez a politika rövidesen gyökeresen meg fog változni.

Mindannyian tisztában vagyunk vele, hogy a pótgabella népszerűtlen intézkedés, amelynek hallatára feljajdul a gabellától agyonnyomorított, a krízistől megkínzott zsidó. Nem lehet kétséges, hogy az iroda az ortodoxia életműködésének legfontosabb szerve, amely ha működése megbénul, úgy széthull az egész ortodox szervezet. Az ortodox szervezet — amelyet apáink szemük könnyével és lelkük tüzevel oly bölcsen felépítettek. Az ortodox szervezet, amely nélkül nem remélhetjük, hogy fiaink, népünk új hajtásai, zsidók maradnak és egykoron a zsidók életfájának örök törzsét fogják képezni.

Az irodát, ha szídjuk is, azért az iroda intézményének fennmaradásáért bensőnkben fohászkodunk és dolgozni és áldozni kívánunk.

Végül pedig az sem kétséges — tudja mindenki, aki az ortodoxia közügyeit figyelemmel kíséri —, hogy a pótgabella bevezetése olyan szükséges intézkedés, amely, ha nem sikerülne, úgy az iroda anyagilag és erkölcsileg összeomlana. Anyagiilag összeomlana, mert nincs más bevételi forrása. A hitközségek nem fizetik a reájuk kivetett irodai illetményeket. Nem fizethetik, mert nincs miből.

Egy közintézmény anyagi összeomlásában pedig már benne van az erkölcsi tönkretetés is. De ezen felül is elveszítethető az iroda minden létjogosultságát, ha szervei egyértelmű és egyhangú határozatának — mint amilyen a szóbanforgó pótgabella határozata is — nem volna képes érvényt szerezni.

A Népünk legutóbbi számában éles bírálat alá veszi az irodát a pótgabella intézménye és keresztülvittele miatt. Higgadt megfontolás szerint tévesen és különösen rossz időben esik ez a kritika.

Régi példabeszéd és mindig igaz, hogy nem szabad a fűrésztől vízzel a gyermeket is kiönteni. A Népünk sokszor fejtett ki az irodával szemben tiszteletreméltó és értékes ellenzéki munkát — amelyet egy tekintélyes tömeg a kelletnél kevésbé agresszíven talált —, ám a hivatkozott cikk ez egyszer eltéveszti azt a célt, amelyet az ortodox zsidó közérdek kíván.

a nekünk tett szolgálatért a köteles hálát mindenkor megadjuk. A fentiek állanak a nem orthodox hittestvérekkel való együttműködést illetően. Mindaddig, míg hitel-veinket, különállásunkat respektálják, adandó alkalommal készségesen vállalkozunk közös munkára közös érdekekért, de természetesen intézményes együttműködésről nem lehet szó, mert ezt az ortodoxia lényege kizárja. Egyébként el kell ismernem, hogy nem orthodox testvéreink részéről egy a regátnak, mint Erdélyben eddig csak előzékenységben és megértésben volt részünk. Ugy látszik, testvéreink is elismerik az ortodoxia konzerváló és népfenntartó jelentőségét a zsidóságra és mivel ez így van, remélhető, hogy a surlódások a jövőben is elkerülhetők lesznek.

— Ismételtelen köszönöm az Uj Keletnek, hogy a külön sajtóval nem rendelkező ortodoxia számára alkalmat adott, hogy az iroda-gabella kérdésben az orthodox híveket tájékoztassa.

talanságait eseteli: — „...midőn ez tulajdonképpen részben — mondja — a kevésbé teherbíró, számosabb családtagot számoló, vallásos hittestvéreket sújtja.”

Az igazság ugyanis az, hogy ezt a szörnyűséget nem a pótgabella, a 25 ban okozza, hanem az egész gabellarendszer, a 10, 20, 30 lejek.

Minden vezető zsidó ember, mint nehéz sulyt viseli szíven a gabellarendszert, de nem lehet rajta segíteni. Vagy a hitközség szűnik meg, vagy a gabella. A két rossz közül a kisebbet kell választani. A mi zsidóságunk nincstelenjei, igaz, nagy áldozatot hoznak szellemi és erkölcsi mentesváraink, hitközségeink fenntartásáért és védelmezéséért. Am szívesen hozzá az áldozatot a legszentebb célért, amikor tudják, hogy valóban az ősi kenőolaj megmentéséről van szó és más eszköz a megmentésre nincsen.

Ugyanez a helyzet a hitközségeink reprezentánsánál, az irodánál is.

A hivatkozott cikk téved, amikor azt állítja, hogy az iroda válogathat anyagi szükséglete megszerzésének eszközeiben. Az igazság ezzel szemben az, hogy semmi más mód nem állott rendelkezésére, mint a bevezetett gabellapótlék.

A nevezett cikk azon tanácsa, hogy az iroda fedezze kiadásait a hitközségektől elvonandó, vagy levonandó állami szubvenciókból, határozottan nem ajánlatos.

Igen veszélyes volna az állami szubvenciókat strikte rendelkezésüktől elvonni. Ennek ugyanis feltétlenül az volna a következménye, hogy a szegényes, hiányos és a terhünkre igazságtalanul arányosított szubvenciók egészen és végleg elmaradnának.

A Jesivák támogatása a legmagasabb cél. Ezért nincsen olyan jogcím, amelyen ellene szót emelhetnénk. Jogos és érthető követelés azonban az, hogy a Tomche Jesiva javára befolyó 40 százalékat a pótgabellának a hitközségek tartásáig vissza, amíg a Tomche-ügy országosan szervezve lesz.

A gabellapótlék szükségintézmény, amelynek meg kell szűnnie, mielőtt megszűnik a szorító szükség, amely létrehozta. A gabellapótléket, mint utolsó mentőeszközt azonban minden józan, becsületes zsidónak, tehát minden zsidónak helyeselnie kell és be kell tartania azt.

A központi iroda és vele az ortodox szervezet ma ezen áll, vagy ezzel bukik. A központi iroda számíthat rá, hogy a hibát bírálni fogjuk és számíthat rá, hogy fenn fogjuk tartani. Az erdélyi ortodox zsidóság a jobb jövő reményében meg fogja hozni ezt az áldozatot is a központi iroda anyagi fenntartásáért és erkölcsi fennmaradásáért.

Cluj.

Weiss Gyula

KÖZGAZDASÁG

Kedvező üzleteredményről számol be a Mezőgazdasági Bank közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, május 26. A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár R. T., Cluj-Kolozsvár folyó hó 25-én tartotta 37-ik közgyűlését gróf Beldi Kálmán elnöklete alatt. Az igazgatóság előterjesztett jelentéséből megelégedéssel vett a közgyűlés tudomást az intézetnek az 1931 évben a válságos gazdasági viszonyok dacára is elért kedvező üzleteredményéről, amely szerint az intézet a lefolyt üzletévben 8 millió 546.584 lej nyereséget ért el. Ezen eredmény mellett lehetővé vált, hogy az intézet, az igazgatóságnak és a vezetőségnek mindenkor tanúsított konzervatív és körültekintő üzletpolitikájának megfelelően, az elért nyereségből a viszonyokra való tekintettel elsősorban tartalékjait bőségesen dotálhassa, de ezenfelül még részvényeseinek a lefolyt üzletévre 5 százalékos osztalékat is juttasson.

A részvényesek nevében Merza Gyula mondott köszönetet az intézet igazgatóságának és a tisztviselői karnak lelkiismeretes munkálkodásukért, melynek eredményeképpen az intézet a válságos gazdasági viszonyok közepette is, úgy részvényeseinek, mint ügyfelei-

nek legteljesebb bizalmát élvezte.

A közgyűlés az igazgatóság által előterjesztett összes javaslatokat egyhangú határozattal fogadta el.

Általános textilmunkássztrájk fenyeget Angliában

London, május 26. A munkaadók bércsökkentési törekvései miatt június 11-re általános textilmunkássztrájk fenyeget. A szakszervezeti tanács jóváhagyta a textil szakszervezet sztrájkhatározatát.

Londonban azzal számolnak, hogy Németország egy-két hónapon belül moratóriumot hirdet

London, május 26. A Cityben remélik, hogy a német nehéz pénzügyi helyzetet a lausannei konferencia befejezéséig még tartani lehet.

Politikai körökben hangoztatják, hogy számolni kell azzal, az eshetőséggel, hogy legfeljebb egy-két hónap múltán Németország is kénytelen lesz moratóriumot hirdetni.

Anya

Pinkász

Popper

Oradea-Nagyvá

Uj Kelet tudós társadalmi és kö megdöböntő szem per Akos, az Egy rékpénztár vezéri kilenc órákor a lakásán föbelte nos szenvedés uta per Akos öngyilk tüzként terjedt el denütt óriási rész ső órákban senkise arról, hogy mi ké igazgatót, aki Egyesült Bank él a legutóbbi vihar lottá ki, erre a vé A városban tert bözöbber verziók ke gyilkosságról. soká a bank délelőtti történetek volna oly levek megérlelték halál gondolatát. bank bukaresti fő töképezés, aki a meg az Egyesült tár részvénytámasz szerint kívánta a mint Popper vezé fliktusból kifolyó gatónak távoznia igazgatói székéből.

Még rejtélyeseb

öngyilkosságot az Popper dr. három hátra, amelyeket n ban kellett hogy n levelek megírása u részül römizett az jobb hangulatban. kor tért haza laká után alig néhány p a revolvere. A hári családjaéhoz intézet Árminnak irt, egy a bank főreszvény

Popper Akos c

körülmények közöt

tragédiáról. Feles

órákat szintén az

ismerősök társaság

lépcsőházban a sze

tesült az öngyilkos v

ballmeccsről hazatér

értesült édesapja t

lád tagjai azonnal

hajtattak, de Poppe

kiszenvetett a műt

ták fel telefonon

dr. Kende Jánost,

per Annával együtt

Budapestről Nagy

Pinkász főreszvé

Akos egyik bucsule

tán nyilatkozatot

munkatársának, am

ket mondotta a tra

A fő

nyilat

— Fájdalommal

hogy Popper Akos

dást látott szorult

teljesen magánterm

gei és a pénzintézet

borítottak fel. Errő

bucsulevelében, ar

lem, hogy feltorny

zetségeinek a me

nyok között nem tu

Énnek az életnek

ben — egyetlen gé

hogy családjáról

engem, hogy ne fel

Anyagi zavarai kergették a halálba dr. Popper Akos nagyváradai bankvezérigazgatót

Pinkász főrésztvényes nyilatkozata az öngyilkosság okáról és Popper vezérigazgató bucsuleveleiről

Popper halálos ágya mellett affér támadt a bank ügyésze és az egyik bankigazgató között

Oradea-Nagyvárad, május 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad társadalmi és közgazdasági életének megdöbbentő szenzációja van. Dr. Popper Akos, az Egyesült Bank és Takarékpénztár vezérigazgatója tegnap este kilenc órakor a bank palotájában lévő lakásán föbelőtte magát és egyórai kínos szenvedés után meghalt. Dr. Popper Akos öngyilkosságának híre futótűzként terjedt el Nagyváradon és mindennél előbbi híre váltott ki. Az első órákban senkisé tudott számot adni arról, hogy mi készítette a kitünő bankigazgatót, aki évtizedek óta áll az Egyesült Bank élén, és akinek bankja a legutóbbi viharokat is szilárdan álltatta ki, erre a végzetes cselekedetre.

A városban természetesen a legkülönbözőbb verziók keltek szárnyra az öngyilkosságról. Sokan tudni vélték, hogy a bank délelőtti igazgatósági ülésén történtek volna olyan események, amelyek megérlelték Popper doktorban a halál gondolatát. E verziók szerint a bank bukaresti főrésztvényese: Pinkász főkepezés, aki a Romcomittól szerezte meg az Egyesült Bank és Takarékpénztár részvénymajoritását, más rendszer szerint kívánta a bank ügyeit vezetni, mint Popper vezérigazgató és e konfliktusból kifolyólag Popper vezérigazgatót távoztatni kellett volna a vezérigazgatói székből.

Három bucsulevél

Még rejtélyesebbé tette azonban az öngyilkosságot az a körülmény, hogy Popper dr. három bucsulevelet hagyott hátra, amelyeket még a délutáni órákban kellett hogy megírjon és a bucsuleveleket megírása után még órákon keresztül rögzített az Unió-klubban a legjobb hangulatban, ahonnan félkilenckor tért haza lakására s hazaérkezése után alig néhány perccel már eldőlt a revolvere. A három levél közül egyet családjához intézett, egyet dr. Adorján Arminnak írt, egyet pedig Pinkásznak, a bank főrésztvényesének.

Popper Akos családja megrendítő körülmények között értesült a szörnyű tragédiáról. Felesége, aki a délutáni órákat szintén az Unió-klubban töltötte ismerősök társaságában tért haza és a híres hírhétben a szolgásmegszűntől értesült a tragédiáról, Popper Ernő pedig, az öngyilkos vezérigazgató fia futballmeccsről hazatérve, egy rikkanestól értesült édesapja tragédiájáról. A család tagjai azonnal a zsidó kórházhoz mentek, de Popper Akos akkor már kiszervezett a műtőasztalon. Innen hívták fel telefonon Popper Akos vejét, dr. Kende Jánost, aki feleségével, Popper Annával együtt azonnal elindult Budapestre Nagyváradra.

Pinkász főrésztvényes, akihez Popper Akos egyik bucsulevele szólt, ma délután nyilatkozatot adott az Uj Kelet munkatársának, amelyben a következőket mondotta a tragédiáról:

A főrésztvényes Pinkász nyilatkozata

Fájdalommal tölt el az a tudat, hogy Popper Akos csak ilyen megoldást látott szorult helyzetében, amelyet teljesen magántermészetű kötelezettségei és a pénzügyi független terhei borítottak fel. Erről tett közlést nekem bucsulevelemben, amelyben közölte velem, hogy feltornyosult magánkötelezettségeinek a megnehezedett viszonyok között nem tud többé eleget tenni. Ennek az életnek — írja bucsulevelemben — egyetlen célja lehetett volna, hogy családjáról gondoskodhassék. Kértem, hogy ne feledkezem meg csa-

ládjáról és fiát külön figyelmembe ajánlja. Reméli, hogy tetteivel nem okoz kárt az intézetnek, amelynek hosszú időn keresztül állott az élén.

Hetek óta készült

Minden jel arra mutat, hogy Popper Akos dr. ezt a bucsulevelet már napokkal ezelőtt megírhatta, mert az abban levő számszerű adatok összeállításához hosszabb idő volt szükséges. Így tehát a vezérigazgató talán hetek óta készült már az öngyilkosságra, anélkül, hogy családjára vagy bankjára bármit is sejtettek volna a készülő tragédiáról.

Dr. Adorján Arminhoz írt bucsulevelemben ugyancsak családjáról gondoskodik, mellékeli a levele magánadóságainak listáját és utasítást azok rendezéséhez. Majd bocsánatot kér családjától tetteért, de nem volt más válasz-

tása. Dr. Popper Akos holttestét a Tőzsde nagyertermében ravatalozták fel. Az egész város a tragédia hatása alatt áll. Temetése ma délelőtt fog végbemenni, óriási részvét mellett.

Konfliktus a bankigazgató halálos ágya mellett

Nagyváradai tudósítónk újabb telefonjelentése megerősíti azt a verziót, hogy Popper Akos anyagi gondok miatt lett öngyilkos, de nem látszik valószínűnek, hogy ezek az anyagi gondok csupán magántermészetű kötelezettségei miatt szakadtak rá, hanem jelentős része kellett legyen a tragédiában annak a konfliktusnak, amely a bank és vezérigazgatója között robbant ki. Erre mutat az a körülmény, hogy Halász Márton, a bank ügyésze, aki

személyes jó barátja is volt Popper Akosnak, amikor a zsidó kórházban a bankigazgató halottaságja mellett összehatalalkozott Seitan Ionel bankigazgatóval, Pinkász bizalmi emberével, botl támadt reá és az orvosok választották szét a dulakodókat.

Nagyváradon erősen tartja magát az a hír, hogy Popper Akos hosszabb ideje tervszerűen készült az öngyilkosságra. Szakértők megállapításai szerint kizárt dolog, hogy a bucsuleveleket közvetlenül a végzetes cselekedete előtt írta volna meg. Még revolvert is napokkal azelőtt szerzett egyik aligazgatójától, akinek azt a magyarázatot adta, hogy a mai időben, amikor egy-egy túrelmetlenebb betétes erőszakoskodni próbálhat, szüksége lehet a revolverre.

A közgyűlésen nem emlékeznek meg Popper Akosról

Nagyváradon nagy feltűnést keltett, hogy a bank mára hirdett közgyűlést megtartották és Pinkász, aki az ülést megnyitotta, egyetlen szóval sem emlékezett meg Popper Akosról, mindössze annyit mondott, hogy a részvényesek többségének meg nem jelenése és kegyeletes okok miatt a közgyűlést elhalasztják.

Itt említjük meg, hogy a ma délelőtti temetés alkalmából 11-től 1 óráig a nagyváradai pénzügyi zárvartartják intézeteiket a kegyelet és gyász jeléül.

A diktatura küszöbén áll Görögország

A köztársaság elnöke állítólag Kondylis tábornokot szemelte ki diktátornak

Athén, május 26. Görögország a diktatura küszöbén áll. A parlamentáris kormány megalakítására irányuló törekvések kudarcot vallottak és most már nincs kilátás arra, hogy a nemzeti koncentrációs kormány veszi át a hatalmat. Zaimisz köztársasági elnök a pártközi tanácskozások meghiusulása után magához kérte Kon-

dylis tábornokot, akit állítólag diktátornak szemelt ki. Kondylis tábornok kijelentette, hogy hajlandó a hatalom átvételére, ha az elnök arra is felhatalmazza, hogy saját belátása szerint tárgyaljon a külföldi hitelezőkkel a görög adósságok törlesztése ügyében.

Kondylis tábornok kormányának meg-

alakulása egyértelmű lenne a diktatúrával, az ostromállapot kihirdetésével, a ka tonai bírások bevezetésével, a sajtócenzúra visszaállításával, stb. Kondylis első intézkedése minden bizonnyal az általános moratórium kihirdetése lesz. Pénzügyi programja a nagytáke rendkívüli megadóztatásán alapul.

Az új postatarifa megdrágítja a levelezőlapot és 20 lejre szállítja le az expresszlevelet

Lényeges módosítások a csomag- és pénzzállítások, érdekes újítások a nyomtatványok kézbesítésénél

Cluj-Kolozsvár, május 26. (Az Uj Kelet tud.) Junius elsején a PTT vezérigazgatóság új tarifát léptet életbe, amelyre vonatkozó rendeletek csütörtökön érkeztek meg a kolozsvári postahivatalhoz. Az új tarifa lényeges módosításokat tartalmaz különösen a postai csomagok, pénz és pénzeslevél, valamint lapexpedíciók kérdésében. A legfeltűnőbb újítása az árszabályzatnak, hogy a postai levelezőlap árát egy lejjel felemelte. Ezt az ár-emelést azzal ellensúlyozza a tarifa, hogy a képeslevelezőlapok szállítási tarifáját viszont egy lejjel leszállította.

Drágul a levelezőlap

Az új tarifa értelmében az egyszerű postalevelezőlap ára 3 lej lesz, amelyre 50 bani repülőbélyeg ragasztandó. Rövidesen a levelezőlapoknak új formát is adnak, amelyben a címzési oldalt két részre osztják és az oldal felét írásra fel lehet használni. Ugyanakkor a tarifa egy lejjel leszállítja a képeslevelezőlapok árát, amelyekre ezentúl 4 lej helyett 3 lejes postabélyeget kell ragasztani. Megmarad azonban a kétlejes kultur- és egylejes repülőbélyeg és így a képeslevelezőlap ára az eddigi 7 lej helyett 6 lej lesz. Katonák számára levelezőlap 1 lej 50 bani marad. Válasz fizetve levelezőlapok az egyszerű levelezőlap kétszeresével díjazandók.

Az egyszerű és ajánlott levelek tarifái megmaradnak.

A nyomtatványok új tarifája

Módosításokat eszközöl az új tarifa a nyomtatványok szállításánál. Tudományos és szépirodalmi könyvek 50 grammonként 50 banival bélyegzendők fel. A jövőben nem tekintik nyomtatványoknak a

könyvkiadóvállalatok prospektusait. Az újságtermékeknél lényeges módosításokat tartalmaz a tarifa. Napilapok szállítása 100 grammonként 25 bani, de csak abban az esetben, ha a lapot Romániában nyomják és a lapkiadó vállalata expedálja. Időszakonként megjelenő folyóiratok, amelyben havonta legalább egyszer meg jelennek, 50 gram súly után fizetnek 25 banit. A külföldi lapok, ha az országban való terjesztésre joggal is rendelkeznek, 50 grammonként egy lejt fizetnek.

Röpcédulákat is kézbesít a posta

Új rendszert vezetett be a posta a cimműködő nyomtatványok terjesztésére. Rekám jellegű röpcédulákat, amennyiben azok a 25 gram súlyt nem haladják meg, darabonként 50 banit szállítja a posta, ha a nyomtatványok száma eléri a tízezetet, a darabonkénti díj 25 bani.

20 lej az expresszlevél

Az expresszlevél tarifáját 30 lejről 20 lejre szállították le. A postafiók havi bérlete 200 lej helyett 75, a duplafiók 300 lej helyett 125 lej. A jövőben a posta a csomag és pénzeslevélszolgáltatásra is bevezeti az expresszkézbesítést 20 lej expresszdíj ellenében. A csomagok tarifája egy kilogram súlyig 8 lej. A csomagok tarifája a távolság arányában növekszik. Azonos megyében egy kilogramon felül minden további kilogram 4 lej, szomszédos megyében 6 lej, távolabbi megyében 8 lej. Katonáknak, iskolásoknak, kórházi betegeknek küldött csomagok 50 százalékos kedvezményben részesülnek. 20 kilogramnál nagyobb csomagokat külön kérés és másfélszeres díjazás ellenében továbbítanak.

A postrestant 10 lejes díját megszüntették.

A jövőben utalványon, vagy táviratilag a jelenlegi 10 ezer lej helyett 30 ezer lejig lehet továbbítani. A tarifa 10 ezer lejtől feljebb ezerlejenként 3 lej, 20 ezer lejtől 30 ezerig ezrenként 2 lej.

Öt évvel meghosszabbították a török-olasz megnevezési és döntőbíróági egyezményt

Róma, május 26. Izmet pasa török miniszterelnök és Tevik Ruzsdi bey török külügyminiszter Rómába érkeztek. A pályaudvaron Mussolini miniszterelnök és Grandi külügyminiszter fogadták a török államférfiakat. A két kormány elnökei és külügyminiszterei között a délután folyamán hosszas megbeszélések voltak aktuális külpolitikai kérdésekről. Újabb jelentés szerint a török kormányférfiak látogatása alkalmából a török-olasz barátsági, megnevezési és döntőbíróági egyezményt további öt évvel meghosszabbították.

Huszonezer dolláros jutalom a Lindbergh-fiu gyilkosai kézrekerítőjének. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Trenton város 25 ezer dollár jutalmat tűzött ki a Lindbergh-fiu gyilkosai kézrekerítőjének.

A Bank of England óriási tömegekben vásárolja az aranyat

A „reflációt” készíti elő a nagy aranyvásárlás? A font megszabadul az áringadozásoktól

London, május 26. Néhány nap óta az egész világ pénzügyi körei a City felé tekintenek: sehol senki nem ismeri okát annak a szenzációs lépésnek, amelyre a Bank of England rászánta magát. Közvetlenül a kettősünnep előtt hivatalosan bejelentette 2,012,665 font értékű arany vásárlását. A sajtó éppen olyan kevéssé volt előkészülve erre a szenzációra, mint a közönség, tekintve, hogy mióta a fontot szeptemberben hivatalosan elszakították az aranystandardtól, soha nem került sor aranyvásárlásra.

Természetesen a kommentárok és izgatott megbeszélések színhelye leginkább a City, ez a sajtószínhely kvintesszenciája a történelem minden korának, amely az öt-ember periódusától kezdve éppen úgy fészke volt a mindenkori civilizációnak, mint akár maga a kultúra bölcsője, a „Roma quadrata”, Montagu Norman, a Bank of England mindenható atyuristene, az egyetlen élőlény, aki e percben tudja a nagy titok minden részletét, okát, célját, de akiből soha senki még lényegesebb kérdéssel nyilatkozatot nem kaphatott. Számítalan anekdota szól zárkózottságáról, dondai válaszáiról és mindazok a pénzemberek és újságírók, akikkel a mostani aranyvásárlásokról beszéltem, megegyeznek abban, hogy e percben Montagu Norman még a „big five”, az öt legnagyobb bank vezérével sem közölte céljait, okait és eszközeit.

A szakemberek körülbelül ugyanazokat a feltevéseket hangoztatták velem szemben, mint amiket a közönség és a lapok rebesgetnek. Természetesen az első gondolat az volt, hogy az angol font vissza akar térni az aranystandardhoz, mit azon ban komoly szakértők elvetnek és a jelenlegi helyzet mellett keresztülvihetetlennek tartanak. Voltak olyanok, akik az infláció, vagy ahogyan most itt hívják, a refláció, előkészítését látják az aranyvásárlásban.

Emelkedik az arany ára

Informátoraim mégis leginkább azt gondolják, hogy a nagy aranytömegek a font árfolyamának alacsony színvonalon való tartására szolgálnak, ami az angol kivitelnek természetesen életkérdés.

Az arany ára két nap óta emelkedik, aminek oka alighanem abban rejlik, hogy az általános feltevés szerint magas áron vásárolták az aranyat, bár az árat nem nevezték meg. A vásárolt aranyrudak valódi értéke papírfontban lényegesen magasabb, mint a hivatalosan megnevezett összeg. Kíváncsian kérdezik a lapok, hogy kitől vásárolhatták az aranyat — némely újság szerint olyan aranyról van szó, amely már régebben magában Angliában volt „elraktározva”. Minthogy arról is beszélnek az optimisták, hogy voltaképpen angolok által eladott aranytárgyakból készült rudakból telt ki ez a több mint kétmilliárd értékű aranytömeg és így az óriási összeg nem megy ki az országból, hanem itt fog tovább forogni, érdekesnek tartottam tehát, hogy látogatást tegyek egy híres City-beli bankban, melynek vezérénel igen finom és izléses villájában, éppen a mul héten voltam vacsoravendég.

Aranyrudak tömege

Az illető bank egyuttal bullion-nal is foglalkozik, azaz nyers aranyat vesz és ad, páncélpincéi tele vannak elraktározott rudak rengeteg tömegével, de fent a közönség által látogatott teremben, egyszerűen és minden óvintézkedés nélkül, a pultr mögötti asztalra odadobálva, tizenkét óriási aranytégla hevert: árucikk, mintha csak sajtó vagy vaj lenne, szép szinarany, csillogó téglák. Mellettük fió-

kokban és a nyitott páncélszekrényben további kincsek: arany sovereignek és egyéb pénzek zsákmanya! És itt tudtam meg egy különös dolgot: az arany is lehet olyan nyersanyag, amit külföldön dolgoznak fel!

Tilos ellenben Angliában az aranypénzek beolvasztása. Így a pénzeszsákokat hajóra teszik és átviszik a kontinensre, ott beolvasztják és megint visszahozzák rud formájában. Persze egyszerűbb és

olcsóbb volna magára az államra nézve, ha ezt a műveletet, amire égető szüksége van, magában az országban végeznék el. De hát nem lehet, mert a törvény törvény és amit valamelyik régen elmúlt, békés században eltiltottak, azon nem egykönnyen változtatnak hivatalosan.

Megkérdeztem, mi az ára annak a pár, emmenthali sajtóként heverő, aranytéglinek, hivatalos árfolyamon és körülbelül ötmillió lejnek felelt meg a mondott szám. Elgondolkozva nézegettem és végül azt kérdeztem a vezér fiától, aki körülkalauzolt: „Hogyan hagyhatják ezt a rengeteg értéket így heverni. Nem félnék, hogy egyszer valaki elküldi magát: Fel a kezekkel!! és elviszi őket!”

Nevetett. „Nálunk az ilyesmi sem fordul elő, ilyen szenzációért már Csikagóba kell mennie.”

SZÍNHÁZ-FILM

Honthy Hanna vendégjátékai

Ma pénteken: Maya. Szombaton: Pillangó. Vasárnap: Szőkik az asszony. Előadások kezdete: háromnegyed tízkor

Budapest legünnepeltebb operettprimadonnája Honthy Hanna ma, pénteken kezdti meg Kolozsváron a Magyar Színházban 3 estére szóló vendégjátékát. Három legjobb szerepben lép fel, u. m.: Ma, pénteken: Maya, holnap, szombaton: Pillangó és holnapután, vasárnap: Szőkik az asszony-ban. Hogy a mai kedvezőtlen gazdasági viszonyok dacára is, bár óriási anyagi áldozatokba kerül a vendégjáték a szin-

háznak, lehetőleg mindenki megszerezhesse magának azt az élvezetet, hogy Honthy Hanna kiváló művészetében gyönyörködhesse, az igazgatóság nem emelte a helyi árakat, az előadások a színház rendes helyárai mellett tartandók meg. Jegyek válthatók minden előadásra a színház pénztáránál d. e. 9—1-ig és d. u. 5-től 9-ig.

A Magyar Színház hali műsora

Pénteken este 9^{1/2} órakor: Honthy Hanna, a budapesti Operett-színház primadonnájának első vendégjátéka: Maya. Operett, rendes helyárak. Premier-béret 31. Sorozatsz.: 228.

Szombaton este 9^{1/2} órakor: Honthy Hanna 2-ik vendégjátéka: Pillangó. „A” napi béret 30. sz. Sorozatsz.: 229. Rendes helyárak.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Potyautas. Matiné helyárakkal. Sorozatsz.: 231. Vasárnap d. u. 7 órakor: Huzd rá cigány. Mozihelyárakkal, 40, 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap este 9^{1/2} órakor: Honthy Hanna 3-ik vendégjátéka: Szőkik az asszony. „B” béret 30. sz. Sorozatsz.: 230. Rendes helyárakkal.

A cluji Román Opera műsora

Péntek, május 27: Lakmé. Lydia Lipkowska vendégfellépésével.) Vasárnap, május 29 (este): Szevillai borbély. (Lydia Lipkowska vendégfellépésével.) Hétfő, május 30: Tosca. Szerda, június 1: Figaró házassága. (Premier. Az évad utolsó előadása.)

Színház-Mozgó műsora

Péntek 4, 6 és 8 órakor: Szombat 4, 6 és 8 órakor: Vasárnap délután 3 és 5 órakor: Nagy grandiózus hangos attrakció: Giovanna — Ördög és szerelem, romantikus történet, a főszerepekben: Korda Mária és Milton Sillsá. Hangos kísérelő műsor és hangos híradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Nyári szünet.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, május 27.

Bukarest, 19.40: Rossini: Szevillai borbély.

Budapest. 9.15: Szalózenekari hangv. 12.05: Balalajkazené. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 1.15: Testnevelő tanfolyam. — 2.45: Hírek. 4: A háztartásról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Előadás az Országos Közegészségügyi Intézetéről. 5.30: Hangv. 6.15: Gyorsírótanfolyam. 6.45: Magyar nóták cigányzene kísérettel. 7.45: Mit tanulhatunk Hollandiában.

Mai Dekameron.

Az Uj Irók

Szerkeszti: Mórész Zsigmond. Ára 90 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése ellenében (bányában is), vagy utánvétellel.

Az osztálysorsjáték huzása

Lapunk tegnapi számában közöltük a szerdai osztálysorsjáték huzásának kisorsolt 200.000, 50.000, 25.000 és 15.000 lejes nyeremények nyerőszámait.

A 15.000 lejnél kisebb nyereményeket nyert sorsjegyek száma itt közöljük: 10.000 lejt nyertek a következő sorsjegyek: 76165, 75021, 48169, 22796, 71267, 29771, 68167, 19447.

7000 lejt nyertek a következő sorsjegyek: 10039, 66095, 59541, 67892, 23174, 67129, 77870, 69718, 30536, 36338, 69136, 51053, 12026, 1252, 36932, 21020, 55545, 49987, 69789, 26895.

5000 lejt nyertek a következő sorsjegyek: 68046, 78498, 20189, 71394, 11043, 57724, 75528, 65159, 74102, 66558, 31695, 55436, 31152, 6279, 2021, 55293, 53707, 51286, 70096, 48919, 208, 28549, 55858, 47973, 72256, 34088, 73560, 48360, 69720, 20963, 13883, 62998, 35249, 15343, 34062, 32347, 963, 62889, 937, 53542, 74955, 34008, 13193, 9909, 54147, 3338, 20868, 16820, 58624, 36078, 57359, 10981, 38882, 1730, 77708, 78218, 23473, 34994, 24911, 35704, 39106, 30378, 41684, 17809, 16284, 51.960, 68967, 3317, 26282, 33207, 23721, 12132, 45503, 40706, 4158, 44691, 34205, 12889, 9108, 26026, 20243, 47031, 25493, 59471, 58346, 7361, 52841, 12064, 15285, 27946.

(Folytatjuk.)

APRÓ HIRDETÉSEK

KÉT szoba konyha, fürdőszoba lakást keresek július 15-re. „Sürgös” jellegre a kiadóba.

A nyári hónapokra azonnal kibérelnék a Rákóczi-úton, vagy környékén két üres vagy butorozott szobát. Cim a kiadóban.

Forgalmas helyen fűszer üzlet berendezéssel, ugyanott egy üzlethelyiség trafikengedéllyel kiadó. Calea Traian 55.

Kis városban élő, önhibáján kívül elvált, szépnak mondott intelligens, zenéhez értő hógom részére keresek olyan 28—32 éves izr. orvost, kit biztos állásba juttatnánk. Hógomnak ezenkívül készpénze, ingatlana és berendezése van. Csakis minden információt kibíró orvos urak teljes címü levelet kérem „Orvosné” jellegre a lap kiadóhivatalához.

Jiddisch beszélőket gyorsan megtanítottok perfect németül. Gyerekeket megértéssel, szeretettel oktatom héberül, németül lakásán. Ajánlatok „óra 20 lej” jellegre a kiadóba.

Kiadó különbejárta butorozott szoba komplett hálóval, napos, kertes udvarban, egy vagy két személynek. Cal. Reg. Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Kiadó butorozott szoba kapu melletti bejárattal, fürdőszobahasználattal. Str. Gen. Berthelot (Eötvös u.) 25.

Elegáns szoba zongorával, fürdőszobával, esetleg penzióval kiadó. Cim a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Elsőrangú ragasztómunkást keresek cipőfelsőrészkesztéshez. Keller, Regele Ferdinand 65.

Raktárunkon lévő zsidókérdésű könyveket olcsón kiadásra ajánljuk:

Max Nordau: dr. Kohn	25 L
Felix Weltch: A zsidókérdés a modern eszmearamlások tükrében	25 "
Solem Alejchem: Legett nemeselek	10 "
Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön	5 "
Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben	5 "

Központban nagy, világos földszinti

raktárhelyiség

kerestetik. Ajánlatokat „1195” jelleg alatt Rudolf Mossehoz CLUJ, kérek.

Magyar Színház

Előadások

UJ KELET Legújabb hírek

„Azok, akik értékeiket ládába zárják, saját vagyonukat kergetik romlásba“

Argetoianu örültségnek mondja a pénz tezaurálását és egészséges tökeinflációt kíván

Szó sincs arról, hogy a kuponok fizetését beszüntetnék, a stabilitási kötvények árfolyama érthetetlenül mégis lemorzsolódik

Miért mondott le Auboin a Banca Nationala mellé rendelt francia szakértő

Bucuresti-Bukarest, május 26. Az Adeverul két érdekes eseménnyel kapcsolatban ismerteti az ország gazdasági életének keresztmetszetét. Az egyik esemény: Argetoianu tegnap esti rádióelőadása, mely gazdasági körökben ószinte és objektív hangjával általános megelégedést keltett. A másik esemény Roger Auboin, a Nemzeti Bank mellé kinevezett francia szakértőnek az a szóbeli kijelentése, hogy többet nem hajlandó visszatérni Romániába. Auboinnak ezt a kijelentését úgy francia, mint román körök olybá tekintik, mint a francia szakértőnek állásáról való felhivatalos lemondását.

Hogyan kommentálják Auboin lemondásának híreit

Auboin lemondása érthetően a legnagyobb feltűnést keltette gazdasági körökben és a külföldi adósságok rendezésének kérdésében ez a visszalépés a legkülönbözőbb kommentárokat adhatott alkalmat. Egyes verziók szerint Auboin azért mondott volna le, mert a kuponok fizetése kérdésében nézeteltérései támadtak Argetoianu pénzügyminiszterrel.

Akik ládába rakják értékeiket, önmagukat kergetik romlásba

Ennek a feltevések megdöntésére az Adeverul részletesen foglalkozik Argetoianu tegnapi rádióelőadásával. A pénzügyminiszter megállapította, hogy a jelenlegi gazdasági életet a pénz hiánya karakterizálja. A pénz azért vonult vissza a piacról, mert a vagyonosokban megint a bizalom és a magánosok között is tért hódított a tezaurálás.

Azok, akik értékeiket ládába és a széfekbe zárják, nem tudják felfogni azt, miszerint ezzel önmagukat és saját vagyonukat kergetik romlásba.

Amilyen arányban a pénz visszavonul, olyan arányban romlanak le az értékek és lesz nehezebb a gazdasági élet vérkeringése.

A pénznek a forgalomból való visszavonását általános örültségnek nevezi a pénzügyminiszter. Olyan jelenségekkel állunk szemben, amelyeket józan ésszel nem is lehet megmagyarázni.

Az állam óriási erőfeszítéseket tesz, hogy a külföldi kuponokat fizesse. Minden intervenció és támadás ellenére is a kormány eltökélt szándéka, hogy a külföldi tartozások kuponjait lejáratukkor a legpontosabban kiegyenlíti. Így a közönségnek a legteljesebb bizalommal kellene lennie a stabilizációs kötvénnyel szemben, mely 25 százalékos hasznot hoz és míg a kormány a kuponokat fizeti, ezt a profitját nem veszítheti el. Ennek ellenére azt konstatálja hogy a piac egyáltalában nem érdeklődik a stabilizációs kötvények iránt és így

bár a Nemzeti Bank pontosan fizeti a kuponokat, a Renta de Stabilizare értéke mégis 25 ponttal esett.

De nemcsak ebben nyilvánul meg a bizalmatlanság. A piac a békebeli 75 százalékos aranyfedezetű kötvényeket sem vásárolja, amelyeknél pedig ma nem lehet jobb befektetés.

A pénzügyminiszter végül konkluzióként megállapítja, hogy a gazdasági életet csak az állíthatja helyre ha a pénz forgalomba kerül és egészséges tökeinfláció állítja helyre a gazdasági élet vérkeringését.

Az Adeverul megállapítja, hogy amikor Argetoianu ilyen határozottan angazsál-

ja magát a kuponok kifizetése mellett, nem lehet szó arról, hogy Auboin az Argetoianuval való összetűzése miatt lépne vissza állásából. Reflektálva az Echo de Parisnak egy aggodalmas cikkére, az Adeverul megállapítja, hogy az a feltevés is elcsúsz, hogy Auboin talán a deviza és valuta megszorítások miatt vonna le a konzekvenciákat.

Hiszen a devizarendeleket éppen a francia szakértők javasolták nem másért, minthogy ezzel is megóvják a pénzügyi és kalandos vállalkozásoktól és biztosítsák a külföldi kuponok további kifizetésének lehetőségét.

Amennyiben Auboin szóbeli kijelentését írásban is fenntartaná, úgy elhatározásában minden bizonnyal személyi okok és

nem Románia pénzügyi helyzete iránt érzett bizalmatlansága játszanak közre.

Nem lesz rendkívüli ülés

Bucuresti-Bukarest, május 26. Argetoianu közvetlen környezetéből nyert értesülések szerint a parlamentnek júniusban nem lesz rendkívüli szessziója. A pénzügyi és gazdasági intézkedések nem olyan természetűek, hogy azokat törvényhozásilag kelljen életbe léptetni.

Ma délelőtt 10 órakor a Banca Nationala vezetősége értekezletet tartott, melynek tárgyat Rist francia pénzügyi szakértőnek legutóbbi kedvezőtlen jelentése képezte. Az ország különböző részeiből a Nemzeti Bank fiókjaitól befutó jelentések szerint a devizákkal kapcsolatos helyzet kedvezően változott.

Jorga lemondott összes reprezentációs költségeiről és májusi fizetéséről

Bucuresti-Bukarest, május 26. A köz-oktatásügyi minisztérium közli, hogy Jorga miniszterelnök és közoktatásügyi miniszter lemondott összes reprezentációs költségeiről és májusi fizetéséről.

Jugoszlávia felől óriási sáskaraj közeledik a román Bánátba

A jugoszláv kormány repülőgépekkel és tűzoltópumpával védi a termőföldeket

Timisoara-Temesvár, május 26. (Az Uj Kelet tud.) A hajnali órákban Zsombolyáról érkezett jelentés szerint Jugoszlávia felől óriási sáskaraj közeledik a Bánátba. Nagykikinda környékén a sáskaraj több centiméter vastagságu rétegben lepte el a termelőföldeket és eddig még felbecsülhetetlen károkat okozott. A jugoszláv hatóságok két repülőgépet indítottak a veszélyeztetett termőföldek felé, amelyekről gázbombákkal pusztítják a sáskarajt. Ugyanott tűzoltópumpákat szállítottak ki a földekre, hogy elejét vegyék a sáskaraj pusztításának. Több száz munkást állítottak be, hogy árkokat vonjanak a sáskarajtól még nem érintett földterületek köré.

A papirkartell hallani sem akar a horribilis papírárak leszállításáról

Meghíusult Tasca miniszter közvetítése a papírgyárak és a lapvállalatok között

Bucuresti-Bukarest, május 26. A romániai papírtörzst árdrágítása évek óta képezi problémáját a gazdasági életnek. A sajtóban sűrű időközökben jelennek meg támadások a papírtörzst ellen, melynek kartellje semmiféle árengedményre nem hajlandó, ugyanakkor, midőn külföldön sok száz százalékkal olcsóbb a romániainál jobbminőségű papír ára. A különböző kormányok már többször megkísérelték a papírárak letörését, azonban minden kormánygyekezett megbukott a papírtörzst intranzigenciáján.

A megújuló sajtótámadások most újra közbelépésre kényszerítették a kormányt. Tasca ipari és kereskedelmi miniszter magához kérte a nagy lapvállalatok és papírgyárak vezetőit, hogy

megegyezést hozzon létre. A lapvezérek kifejtették, hogy a romániai könyv papír 120, az újságpapír 100 százalékkal drágább, mint a hasonló külföldi termék. Hivatkoztak a lapok vezetői a Jorga professzor lapjának, a Neamul Romanescnek nemrég megjelent kimutatására, mely szerint a papírtörzst az államtól 80 millióval, a lapvállalatoktól pedig 130 millióval inkább többet mint amennyi megilletné.

A megindult tárgyalások során azonban a papírgyárak vezetői határozottan kijelentették, hogy nem hajlandók áraikkal leszállani. Így a tárgyalások egyelőre eredménytelenek maradtak.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Kft. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Barza L. Pop (v. Brassai u.) 18. sz. Telef. 5-75

Legújabb sport

Még mindig vajudik a román magyar sportbékéről

Bucuresti-Bukarest, május 26. A román-magyar sportbarátság újrafelvetésének ügyében két hét óta folyó tárgyalások mind a mai napig még nem vezettek eredményre. Jelentős fordulatot adott az eseményeknek, hogy dr. Keresztes, a Magyar Labdarugó Szövetség főtárgyalója, a Magyar Labdarugó Szövetség főtárgyalója Stockholmból Budapestre érkezett és azonnal érintkezésbe lépett a sportkörökkel a vasárnapra kitűzött román-magyar amatőr Európa-kupa mérkőzés megtartása érdekében. Keresztes dr. telefonértekezésbe lépett a Prágában székelő Kupa-bizottsággal, hasznosnak bizonyult a román-magyar amatőr kiállítás csapatát a magyar amatőr válogatott ellen.

Prágából azonnal teljesítették Keresztes dr. kérését és a Kupa-bizottság telefonon lépett összeköttetésbe Bukaresttel. Ez az intervenció azonban szintén nem járt sikerrel. Bukarestben ugyanis magyar részről várnak elégtételt adást és csak ebben az esetben lesz nyelbeüthető a román-magyar amatőr kupa-meccs. Bukarestben arra hivatkoznak, hogy az FSSR sürgetésére Budapestre távirat érkezett, mely azt közölte, hogy a magyar amatőr csapat érkezése bizonytalan. A bukaresti szövetség ennek a táviratnak az alapján áll és pillanatban nem tehet biztos ígéretet arra, hogy a román csapat fogadni tudja a magyar amatőröket. Jelenleg a tárgyalások abban az irányban folynak, hogy a mérkőzést elhalasszák. A prágai Kupa-bizottság egyébként azt is közölte a bukaresti szövetséggel, hogy a csapat ki nem állítása esetén a két pontot a magyar csapat javára írják és kártérítés megfizetésére is kötelezni fogják Romániát.

Ripenzia-Universitatea 4:2 (1:1)

Cluj-Kolozsvár, május 26. Mindvégig izgalmas és gyorsiramu mérkőzésben a Ripenzia technikai fölényével győzte le az Universitatea lelkes odaadással küzdő csapatát. A vezetést az U. szerzi meg az első félidő 17-ik percében Surlasiu pompás góljával. A gól után a Ripenzia szünetes tempót diktál és kitünő csatársorának ostroma a 27. percben eredményre is vezet. Ciulac kicszelezi az U. védelmét és éles szögből hatalmas bombát lök Szatmári kapujába. (1:1). A második félidőben az U. ragadja magához a vezetést és a 11-ik percben Surlasiu góljával újra megszerezki magának a vezetést. A 17. percben Schwartz 2:2-re egyenlít. Majd a 27-ik percben ugyancsak Schwartz révén a Ripenzia ragadja magához a vezetést. (3:2). Már-már úgy látszik, hogy az elmúlt évi találkozás eredményével 3:2 arányban végződik a mérkőzés, amikor a 41. percben Ciulac 4:2-re emeli a Ripenzia győzelmét. A Ripenziából különösen Ciulac, Schwartz, Kotormány és Wetzler játéka magaslott ki, míg az U. csapatából Surlasiu, Bindea és Szepi nyújtottak elfogadható játékot. A mérkőzést Mirion vezette.

A mérkőzés előtt a Haggibbor Hazenna csapatai játszottak nagy érdeklődés mellett. Az együttes látható fejlődést mutatott játékával.

A fürdőjegyek új rendszere

Bucuresti-Bukarest, május 26. A CFB igazgatósága közli, hogy azok a fürdőjegyek, tehát tur-retur utazásra jogosító vasuti jegyek, amelyeket a vasuti pénztárak még a vonatkozó rendelet megjelenése előtt a balneáris állomásokra adtak ki, csak abban az esetben érvényesek, ha az utasok azokat május 24-ike előtt vették át a pénztáraktól. Május 24-ke után csak kimondott fürdőhelyekre és fürdőhelyek mellett lévő városokra érvényesek a fürdőjegyek, míg az ugynevezett klimatikus helyekre nem érvényesek a fürdőjegyek. A fürdőjegyek csak úgy érvényesek, ha azokat az illető községek primárjai látta-mozgák.

Taxa postală
platite în numera
No. 224.716-929

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77. El
vonta 110, negye
60u, egészségre
havonta 1, negye
egészségre 10 do
értékű valuta. Hi
szerint. Az „Uj K
bánsági zsidóság
Cikceink utányo
rás megjelölését

Izguin e. de

Nagy az izgalom bankarjai körében moratórium küszöbénél. Naivitás volna az az izgalom Ausztria esése miatt fogta volna. Az ilyen csekély sodrúkból a Pénz hi felőlük akár egész pusztulhat. Az izgalom egyedülönük miatt van, tokért és egyéb pénért. Ausztria moratóri mert nem tud többet rteni, mert ugyanaz masságok, akik ma jük — előbb agyonlyozták és tönkretet. Tehát ha nem fizet, akik most izgalmaradásáért. És akik izgulnak, semmit se tesznek sokat elkerülhessék. És akik a nagy cifeledkeznek levon — és épp ezért sem

Száz éve

annak, hogy a reichs fia Bécsben, a schön termében jobblétre száz évvel a halála küldöttség jön Bécs sok sirtoltjában sorsu sasiók koporták nevében a kopó való kiadatását kéri től. A bonapartisták társaságot képviselő pen, hanem csak az a szellem, amely s amely fiában, a hercegen oly korámai köztársasági élő, eleven szelleme dolata tehát a reichnak századik évförnéltülözheti az aká Napoleon konc Europa volt, a Franciaországának mónia alatt nyögő törekvése. Ma a köztársaság olyan militarista kerget, mint amelyet s épp úgy peja hajtani a népet Napoleon meg is c. A nagy francia jén a schönbrunn és királyok emelt szöke Habsburg I ki a boldogító iger akút sohasem széft tőle. Ma ugyanaz az francia imperializm annakidején Nap meg. A reichstatti azonban már csak sát láthatta s nasujtotton hullottak hatalmas változás. Napoleon és a lása, bukása és véni igazságnak biznóság, párosuljon erővel és zsenialit kévaló. Nem ma egy andalító legegy nagy történelmi reichstatti herceg anja müvét, mert megakadályozta el Franciaország m öröklévaló. A glöpek szenvedéseiből elhomályosul és beőle, mint egy r dának elhalványul